

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

GEREFORMEERDE GEMEENTE
LELYSTAD

04 Dopende en
lerende

10 Informatie-
oorlog

24 Zó wil ik het (II)

Advent in Genesis

wijlen ds. A. Vergunst

Mchtig is het eerste Bijbelhoofdstuk, Genesis, dat ons met enkele woorden de wordingsgeschiedenis van het heelal voorstelt. Het eerste wat God schiep, was het licht.

► **En God zeide: Daar zij licht. En daar werd licht.**

Genesis 1:3

In de Schepping openbaart God Zichzelf. Hij had lust om de heerlijkheid van Zijn Wezen buiten Zichzelf te betonen. God behoefde de schepping niet, opdat Hij daarin pas Zijn eigen heerlijkheid zou aanschouwen, want voordat er enig schepsel was,

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE LELYSTAD

In 1969 ontstaat er in Lelystad een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Kampen. Tijdens de eerste dienst - op zondag 5 oktober - preekt ds. P. Honkoop voor vijftien personen over Éxodus 15:13.

De eerste jaren worden de kerkdiensten in wijkgebouw 't IJtje van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders gehouden. Op 18 april 1973 vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. In verband met de groei van de gemeente worden de kerkdiensten vanaf 4 november 1973 in de aula van de Immanuëlschool aan de IJssellaan gehouden. Op 12 mei 1976 neemt ds. Honkoop de nieuwe Bethelkerk (met 300 zitplaatsen) aan het Zuiderwagenglein in gebruik. Hij preekt daarbij over Openbaring 21:6b: 'Ik zal den dorstige geven uit de fontein van het water des levens voor niet'. In 1996 wordt het kerkgebouw uitgebreid met een grote zaal.

De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Om van het Licht te getuigen'. Het aantal belijdende leden bedraagt 85, het aantal doopleden 47.

verlustigde de drie-enige God Zich al in Zijn eigen Wezen en heerlijkheid. God wilde echter schepselen voortbrengen, omdat Hij buiten Zijn eigen Wezen Zijn heerlijkheid wilde ten toon spreiden.

God is een licht en in Hem is geen duisternis. Dat God eerst het licht schiep, is dan ook geheel in overeenstemming met Zijn eigen Wezen. In dit woord openbaart zich de macht Gods, Die in de duisternis buiten Hem Zijn licht doet schijnen. Wij kunnen ons niet goed voorstellen wat dat geweest moet zijn toen het licht opging, dat door God geschapen was.

Beelddrager Gods

De heerlijkheid van dat licht Gods is in het bijzonder gezien in de mens, die als de beelddrager Gods ook zelf een licht was. Door de zonde is het licht dat God in de schepping schijnen deed, echter gedoofd. Van de mens staat nu dat Hij duisternis is. Maar het is een eeuwig wonder van Gods vrije gunst en ontferming dat God dit woord bij vernieuwing gesproken heeft, toen Hij de door de zonde verdonkerde aarde met Zijn Goddelijk licht ging beschijnen. Want het heeft Gode behaagd om op deze aarde de majesteit van Zijn Goddelijke wil te ontsluiëren in de openbaring van Zijn Zoon Jezus Christus. De Zoon van God zal de hersteller zijn van alles wat door de zonde geschonden is.

Advent

Wanneer wij nu ons weer bevinden in de weken die aan de herdenking van de komst van de Zoon van God voorafgaan, dan spreekt dit woord uit Genesis 1 vers 3 ons bijzonder toe. Toen God het grote heelal schiep, sprak Hij: 'Daar zij licht'. Ook bij de herschepping, waardoor God Zijn

doel bereiken zal, spreekt Hij: 'Daar zij licht'. En Gods kracht en wijsheid vond een weg waardoor Hij het licht van Zijn genade en ontferming kan doen schijnen, gepaard aan het licht van Zijn schitterende heiligheid en rechtvaardigheid. Het licht van Gods heiligheid en rechtvaardigheid zou de mens voor eeuwig verteerd hebben, wanneer God in Zijn onbevattelijke wijsheid niet een licht had doen rijzen in de zending van Zijn Zoon, en wel zo dat de lichtstralen van al Zijn deugden gebundeld zijn in Hem, Die de Zon der gerechtigheid is en Die Zijn licht doet schijnen over hen die in duisternis wandelen en wonen in het land van de schaduw van de dood.

Want het heeft Gode behaagd om op deze aarde de majesteit van Zijn Goddelijke wil te ontsluiëren in de openbaring van Zijn Zoon Jezus Christus.

Ditzelfde woord vervult de Heere nog telkenmale wanneer het Hem behaagt om een mens uit de

duisternis van zijn van God vervreemde staat en toestand uit te rukken. Dan is het de Heere Die opnieuw betuigt: 'Daar zij licht'. Wat is het een voorrecht als dat licht van Gods ontdekkende Geest in ons hart komt om ons aan onze duisternis en aan onze ellende bekend te maken. Want nooit zal het licht in Christus in onze ziel rijzen, als niet onze duisternis door ontdekkende genade ons wordt bekendgemaakt.

De Heere spreekt: 'Daar zij licht'. En daar werd licht. En dat is het noodzakelijkste in het leven van een mens, dat er licht opgaat in zijn ziel. Want al wat openbaar maakt, is licht. Dan ziet de mens God en zichzelf en zal hij zijn eigen stikdonkere duisternis gewaarworden. Dan ziet de mens zijn gescheidenheid van God, en het feit dat hij op weg is om in de eeuwige duisternis te verzinken. Maar wat een onuitsprekelijk wonder voor zo'n mens, als hij door Gods genade een oog ontvangt om dat licht te zien waarmee God een verloren mens beschijnen wil. Dat is het licht van Zijn Goddelijke genade en van Zijn ontferming.

Dat licht kon alleen maar schijnen als de Zoon van God in de duisternis nederdaalde. Wie kan het vatten dat het Licht uit het Licht op Golgotha in de diepte van de eeuwige duisternis nederdaalde. Wij lezen toch dat, toen Christus aan het kruis hing, de zon verduisterd werd. Het licht der schepping doofde, opdat het licht der herschepping des te heerlijker schijnen zou. Daardoor is het licht der genade mogelijk en is dat voor Gods Kerk ook zo vertroostend, want door dat licht wordt ook de begenadigde mens weer beelddrager Gods. De met dat licht beschenene zal ook dat licht uitdragen op de aarde. ♦

Uit:
MEER DAN OVERWINNAARS
ds. G.H. Kersten
(uitg. De Banier, 1953).

Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt.

Hebreeën 11:1a

HET ZALIGMAKEND GELOOF

In de levendmaking van de dode zondaars, in die wedergeboorte, plant God het waar zaligmakend geloof in de ziel in. En ziedaar het tweede waarop met nadruk dient gewezen te worden: dit geloof verenigt de ziel met Christus, en maakt haar Zijn weldaden deelachtig. Van het wezen des geloofs spreekt dan ook de Heidelbergse Catechismus in Zondag 7, 'dat het oprechte geloof niet alleen een zeker weten is, maar ook een hartelijk vertrouwen hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken zijn, uit louter genade, alleen om de verdiensten van Christus wil'.

Dienovereenkomstig zegt het formulier om het Heilig Avondmaal te houden dat wij hierin onszelf te beproeven hebben, 'niet alleen of wij ons vanwege onze zonden mishagen, maar ook of wij deze gewisse belofte Gods geloven, dat ons alleen om het lijden en sterven van Jezus Christus' wil al onze zonden vergeven zijn, en dat de volkomen gerechtigheid van Christus ons als ons eigen toegerekend en geschonken zijn, ja zo volkomen alsof wij zelf in eigen persoon voor al onze zonden betaald en alle gerechtigheid volbracht hadden'.

Is het Avondmaal dan alleen voor bevestiging christenen? Immers nee! In hetzelfde formulier komt dat duidelijk uit. Dat te stellen zou

► strijden tegen het karakter van het Nachtmaal des Heeren, dat dient tot versterking van het zwakke geloof. En in de Catechismus én in het Avondmaalsformulier, om niet meer te noemen, wordt gesproken van het wezen des geloofs, niet van een bepaalde geloofs-stand. Maar dan behoort tot het wezen van het geloof het toe-eigenen van Christus en Zijn weldaden; dat wil zeggen, wie ganselijk het vertrouwen mist dat al zijn zonden om Christus' wil vergeven zijn, die mist het geloof; die is dood en onwedergeboren.

Voor velen echter hangt over dit stuk grote donkerheid. Ach, hoe velen die niet ontkennen kunnen dat het leven in de wereld hun de dood geworden is, die Gods recht hebben leren billijken, ook al zou Hij hen eeuwig verdoemen, die met Ruth de keuze hebben mogen doen: 'Uw volk is mijn volk, en uw God mijn God'; ja meer, voor wie de weg der verlossing ontsloten is, verkeren menigmaal nog in grote bekommering of zij wel in waarheid deel aan Christus hebben. Hoever zijn zij er vanaf te vertrouwen dat hun zonden hun om Christus' wil vergeven zijn. Hun schuld staat open. Gods recht eist. En er is geen ontkomen, of aan dat recht moet voldaan worden. O, viel toch eens de vrijspraak! Zij vrezen bij de dood nog alles te zullen missen. En omdat er maar twee wegen zijn, in of buiten Christus, moeten zij menigmaal besluiten buiten Hem te zijn, en nog voor eigen rekening te staan. En toch, nee, vreemdelingen van het geloof zijn zij niet. Reeds in hun overtuiging kon het hun zijn of de zware last van hun zonden van hen wegviel, als zij onder Gods recht moesten buigen.

► wordt vervolgd

Dopende en lerende

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

Het is in de veertig dagen tussen Pasen en Hemelvaartsdag dat deze woorden zijn gesproken: 'Gaaf dan heen, (...) onderwijst al de volken, dezelve dopende in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes; lerende hen onderhouden alles wat Ik u geboden heb' (Matth. 28:19).

Uit deze opdracht om wereldwijd verloren zondaren tot Zijn discipelen te maken, willen we twee woorden benadrukken: dopende en lerende. We moeten blijven dopen én niet ophouden om onderwijs te geven en onderwijs te ontvangen. Aan het liefdesbevel om te dopen, is dus onlosmakelijk verbonden: onderwijs geven en onderwijs ontvangen. Daarmee moeten we voortdurend bezig blijven. Daar zijn we ten diepste nooit mee klaar.

De ouderstem en -hand

Dit geldt allereerst de ouders: 'En de ouders zullen gehouden zijn hun kinderen in het opwassen hiervan breder te onderwijzen', zo eindigt immers het onderwijzende deel van ons doopformulier. De ouders blijven de eerstverantwoordelijken voor dit onderwijs, dat nadrukkelijk aan de (kinder)doop verbonden is. Het voorrecht van het gedoopt zijn, is allereerst dat ons de woorden van God zijn toebetrouwd (Rom. 3:2). Dan moeten deze woorden van God ook van jongs af aan doorklinken in de leef- en gezinssituatie. Ouders

moeten in het opvoeden ook de stem van God zijn. Vandaar dat de kinderen worden opgeroepen om zich aan 'de goede leer' van de ouders te onderwerpen, omdat de spits van het vijfde gebod is: 'aangezien het God belieft ons door hun hand te regeren'.

Het voorrecht van het gedoopt zijn, is allereerst dat ons de woorden van God zijn toebetrouwd (Rom. 3:2).

Hier zien we Gods genadeheerschappij door middel van ouderhanden!

Ouders zijn dus de twee handen van God, dat wil wat zeggen! Het gaat er niet om wat ze van zichzelf kunnen, maar waartoe ze van Godswege geroepen zijn, en waaraan ze door Hem gehouden worden. Hier geldt: 'En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt' (Jak. 1:5).

We moeten dus blijven onderwijzen, in woord en in voorbeeld. Als het in het gezin niet begint, komt er niets van terecht. Wat in het gezin ontbreekt, kan de kerk en de school niet goed maken. Het doopbevel verbindt: dopen en leren. Zullen we dat niet vergeten, niet van elkaar losmaken, want

daarmee ontcrachten we het sacrament. Zullen we deze twee samenhouden, onder Gods zegen?

De ambtsdrager

Maar dit onderwijzen geldt vervolgens zeker ook ambtelijk. Onze doopleden moeten onderwijs krijgen. Omdat ze gedoopt zijn, moeten ze 'leren alles wat Ik bevolen heb'. Met dit 'alles' ben je zo maar niet klaar. Dan zijn 22 catechisatieuurtjes in een heel jaar toch niet veel? Dan zullen er we er alles aan doen om ze te laten leren. Als er niets opgegeven en geleerd wordt, beantwoorden we niet aan het uitdrukkelijke doel van de kinderdoop. Als we onze catechisanten niets laten leren, groeien ze op als heidenen die niets weten.

Wat doet onkunde veel kwaad in het kerkelijke leven! Wat werkt onkunde toch na in het persoonlijke leven. 'Dopende en lerende' horen wezenlijk bij elkaar. De ambtelijke verantwoordelijkheid is niet om anderen te bekeren, wel om ze te leren, als het enige middel waardoor de Heilige Geest de bekering werkt. Deze overtuiging moge ambtelijk aansporen tot nauwgezet catechiseren. Want onze kinderen zijn gedoopt! Daarom wil de Heere dat ze regelmatig en zorgvuldig onderwijs krijgen, en dat ze ook onderwijs tot zich nemen.

De gedoopte

Dus, jonge mensen, omdat je gedoopt bent, moet je leren! De waarde van je doop blijkt onder andere in het onderwijs dat je ontvangt en ... dat je tot je neemt. Daarvoor moet je je wel openstellen. Daarvoor moet je je inzetten, om trouw aanwezig te zijn, om mee te doen en te leren wat je opgegeven wordt. Dat is niet uitsloerig, maar dat vraagt de Héere van je, omdat je door Zijn goedheid en barmhartigheid gedoopt bent, omdat gedoopt-zijn en onderwijs ontvangen onlosmakelijk bij elkaar horen, naar Gods uitdrukkelijke wil. Besef dat en toon dat, want daar rust de verbondszege op. Maar op slordigheid en slapheid rust het tegendeel van zegen, namelijk de verbondsvloek. 'Hoor Mij, zei Ik toen, onder u betuigen, wat gij hebt te doen', zegt de HEERE.

We houden niet op om onze kinderen één voor één te dopen. Daarom houden we ook niet op om onderwijs te geven en te ontvangen. Op hoop van zegen! Want op de genoemde tekst uit Mattheüs 28 volgt: 'En zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld'.

We hoeven het niet alleen te doen. De Heere wil erbij zijn, en erbij helpen en het zegenen. Van kind tot kind. Weegt ons het liefdesbevel van Christus? ♦

▶ Aan het liefdesbevel om te dopen is onlosmakelijk verbonden: onderwijs geven en onderwijs ontvangen.

Twee stillen in den lande

J. van 't Hul, Lieren

Zacharias en Elisabet zijn stillen in den lande met een uitzierend leven. Ze zien uit naar de verlossing, naar 'de vertroosting Israëls'.

In de oefeningen van een levend geloof verwachten ze Hem Die komen zou, en reeds komende was. Dit zijn mensen met een levende advent. 'Ongetwijfeld waren zij als zondaars op dezelfde wijze als anderen gerechtvaardigd en behouden, maar zij waren eminente voorbeelden

van vroomheid en integriteit' (Scott). Zacharias en Elisabet zijn dus voorbeelden van vroomheid. Kohlbrugge zegt dan: 'En nu volgt daarop zeker: En zij hadden zeven kinderen? O nee, maar: 'En zij hadden geen kind'. Ach! Zacharias en Elisabet hebben geen kroost, geen nageslacht. Ze worden

geen vader en moeder, en later geen grootvader en grootmoeder. Ze zijn kinderloos. Wie peilt zo'n smart? Dit zijn mensen met onvervulde verlangens. Het lijkt wel alsof heel Judéa vrucht draagt maar zij niet. Iedereen krijgt kinderen, maar zij niet. Naar de gewoonte van die tijd sprak men schande van onvruchtbaarheid, nee, niet van Zacharias, want wat kon een man aan zoiets doen? Wel van Elisabet. Want natuurlijk had zij verzuimd het mannelijk zaad om te zetten in de kinderzegen. Ze moet, zegt Luther, 'andere vrouwen ontvluchten als een uil de vogels'. Elisabet heeft een gesloten baarmoeder. Ze heeft geen zaad, geen kind, geen nieuwe dageraad. Ze lijkt afgeschreven te zijn, nog wel als vrouw van een priester. Ze is 'onvolledig'. Daar helpt niets tegen. Dit is een afgesneden zaak. Wat een zwaar kruis.

Ver op hun dagen

Zo leiden Zacharias en Elisabet samen een leven zonder kinderen als erfdeel des Heeren. Uit hen zou de beloofde Messias in elk geval niet voortkomen. En hun hoop op nakroost is ook vergaan, want het is niet alleen dat Elisabet onvruchtbaar is, ze zijn ook nog eens 'beiden ver op hun dagen gekomen'. Ze hebben hun beste tijd gehad. Hoe oud zijn ze dan? Zacharias kan niet ouder geweest zijn dan 50 jaar, want in Numeri 8:25 had de Heere tot Mozes gezegd dat priesters van 50 jaar niet langer zullen dienen. Misschien lopen ze allebei tegen de vijftig. Dat is in het licht van menselijke vruchtbaarheid 'ver op hun dagen'. Lukas, de arts, weet zulke dingen.

Onverhoorde gebeden

Zacharias en Elisabet bewonen een huis met een binnenkamer. En in kinderlijke ootmoed hebben ze die binnenkamer opgezocht, de deur gesloten en geroepen tot de Vader, Die in het verborgene ziet. Ze hadden

► Zacharias en Elisabet hebben door genade geleerd in een nieuw Godzalig leven te wandelen.

Het getuigenis voor de Joden

ds. P.D. den Haan, Rijssen

hun toevlucht gezocht bij het Hoog Vertrek, waar God woont, en hadden voor de troon der genade hun lege kruik uitgegoten voor Gods aangezicht. En toch was hun gebed niet verhoord. Hun huis was een huis des gebeds, en toch ook een huis van verdriet. Want er kwam geen antwoord. En ze hadden nog wel gebeden om iets wat ook God aange-naam was, een kind, om een erfdeel des Heeren, of om, zoals Calvijn het zegt, 'een van Gods voornaamste zegeningen'.

Er scheen geen God in de hemel te zijn Die van hun stille verdriet afwist. Zacharias en Elisabet wisten wel dat God hen beter was dan tien zonen, maar toch... Ze hadden gevraagd en gebedeld aan de troon der genade, maar de hemel bleef gesloten. De dichter van Psalm 22 wist daar ook van: 'Gij antwoordt niet'. Er was wel een gebed (dat is óók al een wonder), maar geen licht. Ze hadden gezocht, maar niet gevonden. Hope tegen hope hadden ze aan de hemel-deur geklopt, maar er was niet open-gedaan. Zonder ophouden hebben ze God gevraagd om de huwelijkszegen, misschien wel als Izak twintig jaar lang, maar het bleef stil. Hun hoop is vergaan.

Beloofde der vaderen

Na dezen zullen Zacharias en Elisabet het verstaan. God gaat niet hun wensen vervullen, wel Zijn eigen beloften. Ze raken niet opstandig, maar blijven onberispelijk wandelen 'in al de geboden en rechten des Heeren' (Luk. 1:6). Samen zeggen ze: Heere, wat U doet, is goed. Hun gebeden om een kind hadden een einde genomen. Ze spraken niet meer over deze zaak. Temeer bleven ze uitzien naar de komst van het Kind, de Beloofde der vaderen. Straks gaat God geven 'ver boven beed' en wensen'. ♦

► wordt vervolgd

... hun tot een getuigenis.

Mattheüs 8:4b

We hebben gezien op de drievoudige opdracht die de Heere Jezus gaf aan de melaatse. Verschillende keren hebben we overdacht waarom Jezus deze opdrachten gaf. Er lag onderwijs in. Nu horen we dat de Heere Jezus Zelf een reden geeft van Zijn opdracht. De melaatse heeft dus uit de mond van Jezus gehoord waarom hij moest zwijgen, naar de priester moest gaan en de geboden offers moest brengen. Het doel dat Jezus beoogde was: 'Hun tot een getuigenis'.

Een getuigenis is een officiële verklaring, een bewijs of een teken van iets of iemand. Hier ziet het op het bekendmaken van Jezus als de beloofde Messias. Een getuigenis dat Hij de van God Gezondene is, de Gezalfde met de Heilige Geest, gekomen om uitverkoren, verloren zondaren met God te verzoenen. De genezing van de melaatse moest immers dienen tot eer en verheerlijking van de deugden van God. Het getuigenis moest klinken van Jezus' Godheid, majesteit en gewil-ligheid. Het getuigenis moest klinken van Zijn ontfermende liefde tot zondaren.

Dit getuigenis moest klinken in het huis des HEEREN, de woonplaats van de drie-enige God. In het midden van Jeruzalem, opdat het overal bekend zou worden. 'Hun tot een getuigenis.'

Wie bedoelt de Heere Jezus met 'hun'? Bedoelt Hij de mensen die hier op de weg naar Kapernaüm om Hem heen staan en het wonder, aan de melaatse gedaan, hebben gezien? Of bedoelt Hij de mensen die in Jeruzalem wonen? Misschien het Sanhedrin, de godsdienstige leiders van het Joodse volk? In de eerste

plaats worden hiermee de gods-dienstige leiders van Israël bedoeld. Zij verwierpen Jezus als de Messias. Waarom moesten zij dat getuigenis horen? De Heere Jezus had hun behoud op het oog. We mogen het woordje 'hun' ook breder trekken. Het moest ook een getuigenis zijn voor heel het Joodse volk. Ze zouden de Messias verwerpen. En toch had de Heere Jezus hun behoud op het oog.

Het getuigenis van Jezus als de ware Messias zal niet verstommen. Het zal vrucht dragen. Uiteindelijk zullen de afgebroken olijftakken opnieuw ingeënt worden en gans Israël zal zalig worden (Rom. 11:26).

We mogen het woordje 'hun' nog breder trekken. Na het Pinksterfeest is dit getuigenis ook tot de heidenen gegaan en zal dat getuigenis overal op deze aarde gehoord worden en vrucht dragen. Ze zullen komen uit alle volken, talen, natiën en geslachten. Er zal niet één uitverkorene achterblijven.

Wij hebben dit getuigenis ook gehoord in ons leven! Heeft het door de genade van de Heilige Geest al vrucht gedragen? Want dit getuigenis zal anders eenmaal tegen ons getuigen als we voor de rechterstoel van Christus zullen staan. Dit getuigenis zal ons dan brengen in het eeuwig verderf. Leg dit getuigenis dan toch niet naast u neer. Verwerp de Messias niet!

Vragen:

1. Wat is de bedoeling van Jezus' drievoudige opdracht?
2. Welk getuigenis moest er gehoord worden? Waarom? Voor wie?
3. Welke lessen kunnen wij hieruit leren?

Vader Herodes de Grote

ds. J. de Kok, Sint-Annaland

Wie regeerden er ten tijde van de geboorte van de Heere Jezus in Israël? Zou u het nog weten? 'O ja', zegt u misschien, 'dat was dat verhaal met al die Herodessen en zo'. Inderdaad. In een viertal artikelen wil ik met u kijken naar deze wereldse bestuurders. Al eeuwen geleden zijn ze gestorven. En toch... ik kom ze nog zo vaak tegen. Op straat, in de kerk, maar ook in mijn eigen hart. Laten we eens gaan kijken.

Vader Herodes de Grote stierf in het geboortjaar van de Heere Jezus. We lezen in Mattheüs 2:19 dat de engel des Heeren aan Jozef verschijnt in Egypte als Herodes gestorven is. Vader Herodes was de kindermoorenaar van Bethlehem, en ook degene die de wijzen uit het oosten in zijn paleis ontving. Vader Herodes stierf in het jaar 4 voor Christus. Ja, u leest het goed. De Heere Jezus is immers in het jaar 4 voor Christus geboren. Het was Dionysius Exiguus die rond het jaar 500 de christelijke jaartelling opstelde. Later bleek dat hij een fout van 4 jaar gemaakt had. Wat hij bedoeld had als het jaar 0 bleek het jaar -4 te zijn.

Maar we keren terug naar vader Herodes. Herodes mocht van de Romeinen vazalkoning zijn. Dat betekende dat hij regeerde onder het bestuur van de Romeinen. Toen

Herodes de Grote stierf, werd zijn 'rijk' in vieren verdeeld. Daarom spreken we van een 'viervorst'(ook wel 'tetrarch' genoemd). Wie waren de viervorsten die gingen regeren? De meesten waren kinderen van Herodes de Grote.

Vader Herodes had veel kinderen. Hij had overigens ook veel vrouwen. We kennen er tien. Niet alle vrouwen overleefden hun huwelijk met hun man. Bekend is dat bijvoorbeeld Doris en Mariamne I door hun man vermoord zijn.

Vader Herodes had een heel peloton aan kinderen. Onder die kinderen had hij zijn lievelingetjes. Andere kinderen liet hij ombrengen. Ongetwijfeld was de Samaritaanse Malthace een van zijn lievelingsvrouwen. Bij haar kreeg hij twee zonen (Herodes Antipas en Archelaüs, twee van de viervorsten) en een dochter, Olympias.

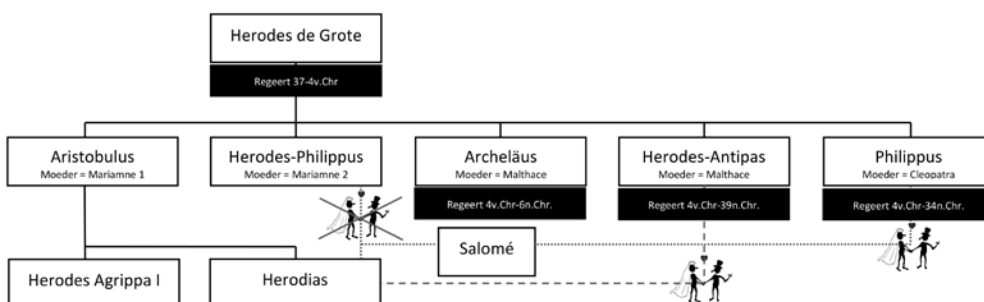

Een andere zoon, Filippus, kreeg ook een gedeelte van zijn rijk om te besturen. Zijn moeder was Cleopatra. Deze vrouw was afkomstig uit een belangrijke familie te Jeruzalem. In politiek opzicht een slimme zet dus om Filippus ook te laten regeren. De laatste zoon die een gedeelte van het rijk van Herodes de Grote kreeg, was Lysanias. Van hem weten we bijna niets. Hij mocht na de dood van Herodes de Grote gaan regeren over Abilene. Dit was een gebiedje zo'n 20 kilometer ten noordoosten van Damascus. Het was gecentreerd rond het stadje Abila. Wie Lysanias was, is zelfs onzeker. Het zal ongetwijfeld familie geweest zijn van Herodes de Grote. Maar in ieder geval geen zoon, zoals de andere drie viervorsten.

In de inleiding van dit artikel zei ik dat ik Herodes de Grote nog vaak tegenkom. O, wat was die vorst bezig met zijn macht, eer, aanzien, geld en goed. Wat was hij bang dat zijn bezittingen in voor hem verkeerde handen terecht zouden komen. Ja, wat kan een mens zich druk maken om het aardse. Ook in de kerk. Zouden we niet veel meer moeten leven bij Psalm 39:4?

*De mens, als ijdelheid, zeer haast verdwijnt,
Als hij ook best te leven schijnt.
Hij is als een stroom die snel gaat voorbij;
Tevergeefs vroeg en laat slaaft hij,
Om 't goed te verzamelen overal,
Niet wetend wien hij 't laten zal. ♦*

▶ wordt vervolgd

Augustinus en de verkiezingen

ds. G. Clements, Gouda

De verkiezingen van de Tweede Kamer zijn weer voorbij. In de periode van formeren en verkennen zijn alle dingen ongewis. We willen daarom niet op de actuele situatie ingaan, maar er slechts over nadenken hoe ons calvinistische land zozeer aan het ongeloof is prijsgegeven. Is er nog een sprankje hoop voor de toekomst?

Onze tijd kent vele paradoxen. Nooit is de mens zo ontwikkeld geweest als in onze tijd. Zelfs in de stoutste dromen zouden onze voorouders geen besef hebben gehad van onze mogelijkheden in kernenergie, informatica, ruimtevaart, etc. Toch ervaart diezelfde mens een gevoel van machteloosheid tegenover problemen als terreur, klimaat, oorlog en epidemie. Hoe is dit zo gekomen? Een terugblik kan opheldering geven voor het verstaan van onze tijd. We beginnen bij de dagen van Augustinus († 430) en de tijd van de eerste christenkeizers.

Geschiedenis in vogelvlucht

In de 5^e eeuw na Christus waren de vervolgingen voorbij en lieten de keizers zich dopen. Velen meenden dat het Koninkrijk van God was aanbroken. Augustinus bestrijdt dat. In de wereld heerst het kwaad en ook in de kerk is kaf en koren. Hij maakte in zijn "De civitate Dei" (De stad van God) onderscheid tussen twee steden of gemeenschappen: de aardse stad (civitas terrena) en de hemelse stad (civitas caelestis). De zichtbare kerk valt niet samen met de hemelse stad. Pas in het jongste gericht zijn de twee steden definitief gescheiden. De zin van de geschiedenis ligt in het bijeenbrengen van de uitverkorenen in de eeuwige heerlijkheid.

De politiek staat voor Augustinus op de tweede rang. Aardse rust en vrede zijn een zegen, maar behoren tot de tijdelijke goederen. Laat de

mens daarop zijn vertrouwen niet stellen. De oprechte christen is een pelgrim. Augustinus heeft met zijn leer van de twee steden grote invloed uitgeoefend op Luther en Calvijn. In de late Middeleeuwen nam het verval van de roomse kerk erg toe. Twee reacties volgden op deze misstanden, een mensgerichte reactie in het humanisme, en een Bijbelse in de Reformatie. Eeuwenlang is deze Bijbelse Reformatie velen tot zegen geweest. Maar die andere mensgerichte beweging werd gaandeweg sterker. Men zegde de Bijbelse geloofswaarheden vaarwel. Succes in techniek en wetenschap en de groei van de welvaart veroverden de harten. De landen waar de Reformatie ooit bloeide zijn gesecculariseerd. Nog wel op de verkiezingsdag berichtte het Reformatorisch Dagblad over 700 kerkgebouwen die in het vanouds puriteinse Schotland moeten sluiten.

Stuurloos

De gevolgen zijn desastreus. Onze democratie is stuurloos geworden. Het kiezersvolk wisselde binnen enkele weken van loyaliteit.

Op 22 november stemden velen voor Geert Wilders. Enkele weken eerder scoorde Pieter Omtzigt het hoogst. Bij de verkiezing van de Provinciale Staten was Caroline van der Plas de favoriet. Het eens zo machtige CDA is inmiddels verschrompeld tot 5 zetels. Christelijke thema's kwamen in de verkiezingsdebatten nauwelijks ter sprake. Het volk wil brood en spelen, welvaartszekerheid, blanke wijken, klimaat, betaalbare energie, etc. Wij willen 'alle dagen vrolijk en prachtig leven' (Luk. 16:19). Dit hedonisme (genotzucht) gaat gepaard met normloosheid op zedelijk gebied. De bizarre afkorting LHBTIQ+ vat samen dat voor de moderne mens alles moet kunnen.

Is er bij deze moedbenemende ontwikkeling dan helemaal geen lichtpunt? Augustinus leefde ook in een bange tijd. Rome was geplunderd. De kerkvader maande om als pelgrim de 'hemelse stad' te zoeken. Calvijn sprak op eenzelfde wijze. Wij hebben wel onze verantwoordelijkheid, maar laat ons vooral gericht zijn op 'de overdenking van het toekomstige leven' (Inst. III.9). De overheid was voor hem slechts een tijdelijke ordening, een hulpmiddel op de pelgrimsreis. Abraham Kuyper en zijn latere epigonen (CDA en CU) zijn deze relativering kwijtgeraakt. Kuyper eiste te veel aandacht op voor de kerstening van de levensterreinen van deze wereld. Daarmee verdwijnt de toekomstige wereld achter de horizon. Moge het getuigenis van de SGP, hoe moeilijk ook, van de pelgrimshouding vervuld zijn en blijven. 'Totdat G' Uw rijk volmaken zult'. ♦

De huidige (informatie)oorlog

ds. A. Schot, Nunspeet

In de vorige artikelen is geprobeerd enige duiding te geven aan de ingrijpende gebeurtenissen in het Midden-Oosten. Er is gevraagd om ook wat meer concreet op de huidige oorlog in te gaan.

Ook onder ons zijn er die niet zo goed raad weten met de huidige situatie. Israël wordt alom veroordeeld. Is dat niet terecht?

Vooraf wil ik duidelijk maken dat het niet de bedoeling is om hier journalistiek te gaan bedrijven. Daar is De Saambinder niet voor bedoeld, daar hebben we de media voor. De bedoeling van dit artikel is slechts om enig tegenwicht te bieden aan de druk die mensen ervaren als zij Israël steunen.

De waarheid sneuvelt

Het eerste wat in een oorlog altijd sneuvelt, is de waarheid. Daar moeten we in onze beoordeling rekening mee houden. Wij zijn slechts ten dele in staat om de gebeurtenissen te interpreteren. De nieuwsvoorziening zou objectief moeten zijn, maar wat er via de media (in het algemeen) tot ons komt, is selectief en gekleurd. Ik volg nogal eens de achtergrondinformatie van de IDF en het valt me op hoe selectief hiermee in de westerse media wordt omgegaan. Ook andersom zal Israël niet alle geheimen prijsgeven. Dus voorzichtigheid is altijd geboden.

Een belangrijke vraag is: Hoe is deze oorlog ontstaan? Niet Israël is deze aanval begonnen, maar Hamas. Hamas heeft zelf allerlei gruwelijke beelden online gezet, zodat de gebeurtenissen op 7 oktober niet ontkend kunnen worden. Het verbazingwekkende is dat er nu van Palestijnse zijde geluiden gehoord worden dat die gruwelen niet zouden

zijn gepleegd. Netanyahu tweet in de tweede helft van november: 'Vandaag heeft de Palestijnse Autoriteit in Ramallah iets volkomen belachelijks gezegd. Het ontkende dat het Hamas was die het verschrikkelijke bloedbad op het natuurfestival in Gaza had uitgevoerd. Het beschuldigde Israël feitelijk van het uitvoeren van dat bloedbad. Dit is een volledige omkering van de waarheid'.

Zo wordt ook de holocaust door velen ontkend, terwijl de feiten toch voor zich spreken! En zulke ontkenningen blijken te werken, want het geheugen van mensen is selectief... Het is dus begrijpelijk dat Israël de feiten blijft herhalen.

Burgers ontvoerd

Een andere vraag is: Had Israël de Gazastreek wel binnen moeten gaan?

Laten we niet vergeten dat Hamas meer dan tweehonderd Israëlische burgers heeft ontvoerd naar Gaza. Uit de geschiedenis is gebleken dat de huidige regering in Israël de verantwoordelijkheid neemt voor elke Israëli en de roeping gevoelt deze 'thuis' te brengen. Het ware te wensen dat voor iedere overheid elke burger zou tellen.

Een andere terechte vraag is: Waarom slaat Israël zo hard terug? Enkele jaren na de Tweede Wereldoorlog werd in 1948 de staat Israël een feit. Dit land was het enige stukje grond waar de Jood zich veilig wist. De Joden kunnen geen kant op. Daarom sprak de president van Israël na de aanval van Hamas: 'Dit is onze tweede onafhankelijkheidsoorlog'. Het gaat niet om een vergeldingsactie, maar om het voortbestaan van het Joodse volk. En wat hebben degenen die Israël veroordelen eraan gedaan om deze levensbedreigende situatie te voorkomen? Hamas heeft volop de gelegenheid gekregen om zich als terroristische organisatie te ontplooiën.

Nog een veelgehoorde vraag is: Waarom vallen er zoveel burgerslachtoffers? Wie het nieuws volgt, kan vaststellen dat Israël er zeer veel aan heeft gedaan om grote aantallen burgerslachtoffers te voorkomen. Israël is niet in oorlog met de Palestijnen, maar met Hamas. Op allerlei manieren heeft men tevoren aangegeven waar de strijd zich zou afspelen en welke gebouwen er verwoest zouden worden. Het is Hamas geweest die burgers voortdurend als een menselijk schild gebruikte met het grote aantal doden tot gevolg. Opmerkelijk genoeg wordt alles wat Israël aanvoert om de misdaden van Hamas aan te tonen van tafel geveegd. Er wordt voortdurend met twee maten gemeten. Wie goed luistert, merkt dat dit gevoed wordt door allerlei antisemitische elementen.

Is alles wat Israël doet goed? Dat zeggen we niet. Er zijn inderdaad geen woorden voor om het leed van de Palestijnen te omschrijven. Maar de conclusie dat Israël op genocide uit zou zijn, kan met feiten worden weerlegd. ♦

► wordt vervolgd

Tussen tekst en toepassing

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

”Tussen tekst en toepassing”. Zo luidt de titel van het proefschrift van onze broeder en mederedacteur van *De Saambinder*, ds. G.W.S. Mulder. Dinsdag 28 november verdedigde hij zijn dissertatie in de overvolle aula van de Vrije Universiteit te Amsterdam.

De redactie van *De Saambinder* was bij deze academische plechtigheid aanwezig. We willen in deze korte impressie uitdrukking geven aan ons respect en aan onze verbondenheid met dit belangrijke moment in het leven van onze broeder, zijn vrouw en gezin. Daarbij past het om de Heere te erkennen voor wat Hij in het traject erheen en tijdens de verdediging gaf. Zelf brengt de promovendus dit in zijn dankwoord in het proefschrift zo onder woorden: ‘Al met al blik ik terug op intensieve maar ook vreugdevolle studiejaren. De HEERE heeft daarin genadig Zijn leiding en hulp getoond. Het is mijn gebed dat Hij dit werk tot zegen moge stellen’ (pag. 340). En dan te bedenken dat hij dit alles naast het werk in de gemeente van Zoetermeer (2010-2019)

en sinds 2019 in Ridderkerk heeft verricht. We denken ook aan zijn inzet als voorzitter van het deputaatschap voor de zending en als tweede voorzitter van het hoofdbestuur van de SGP. In stilte ging hij gestaag zijn gang. Zijn promotor prof. dr. W. van Vlastuin noemde aan het einde van de plechtigheid dan ook terecht ‘de enorme werkkraft, direct ver-

bonden met het eigen bestaan en het werk als predikant. Dit is een studie die ons uittilt boven de waan van de dag. Dat dit alles dienstbaar moge zijn in de gemeenten en de christelijke politiek’.

Bij deze mijlpaal willen we zeker ook zijn vrouw Chr. Mulder-Agteresch bij onze felicitatie betrekken, die hem zo trouw terzijde staat. Wat doet het goed om te lezen: ‘In dit dankwoord noem ik ook mijn moeder A. Mulder-Kersseboom, die in 2014 overleed. Zij hield mij voor: laat de zielen van de mensen wegen op je hart. Dan spreek je hen op de juiste wijze aan vanuit de zaken van Gods Woord’ (blz. 339). Wat een moeder betekent!

Gereformeerde piëtisten

De ondertitel van het proefschrift

luidt: “Onderzoek naar het tijdbetrokken element in de homiletiek van de gereformeerde piëtisten in de Nederlanden 1600-1800”. In een eerder artikel hebben we onze lezers al wat laten proeven van de inhoud. Ds. A. Schot zal binnenkort in een aantal artikelen de betekenis van dit onderzoek duidelijk maken. Daarom acht ik me daarvan nu ontslagen, hoewel me dat moeilijk valt.

Met veel genoegen mocht ik vorige week dinsdag aan de VU aanwezig zijn, samen met veel broeders en vrienden, zeker ook uit Ridderkerk. Geflankeerd door zijn zoon Peter en zijn zwager, ds. H.J. Agteresch, mocht de promovendus reageren op de indringende vragen die hem gesteld werden. Die waren werkelijk niet eenvoudig: Of hij van beschrijvend niet te veel overging naar voorschrijvend? Of hij de prediker niet te veel centraal stelde in plaats van het Woord? Over de plaats van de Heilige Geest in het traject tussen tekst en prediking, over de inwoning van de Heilige Geest, over de verhouding tussen de prediking en Gods Woord. Of hij niet te subjectief was geweest bij de keuze van zijn bronnen. Om maar iets te noemen.

Er was gelegenheid om binnen het bolwerk van dr. A. Kuiper te getuigen van het tijdloze van het eeuwige Woord, om dat te verklaren, daaruit te onderwijzen en dat aan het hart te leggen. Om in het zoeken naar de zin en mening van de Heilige Geest de stem van God te mogen vertolken. Om het hart van de hoorder onderscheidend te mogen raken, door de Geest Die in alle waarheid leidt. Met als rode draad: om ons zo nauw mogelijk aan de Schrift te houden! Hoe dichter bij het Woord, des te tijdlozer is de preek, en des te meer zal de actualiteit van de Godsopenbaring blijken. Dan wordt de prediking niet gekleurd door de latere traditie noch door de dogmatiek. Laat staan door de eigentijdse cultuur of de mondige hoorder.

De promovendus woont aan de Lagendijk in Ridderkerk. De voorzitter van die middag, decaan prof. dr. F.A. van der Duijn Schouten, ook. Dat gaf het samenzijn een bijzondere sfeer! ♦

Zegen in Albanië en Ecuador

ds. H.J. Agteresch, Werkendam

Wat een imponerende indruk gaf de koperen zee in de tempel van Salomo. Het was een machtig bekken met een doorsnede van vijf meter, rustend op twaalf runderen van ieder twee en een halve meter hoog. In groepen van drie keken die runderen naar de vier windrichtingen.

Een prachtig beeld van Woordverkondigers aan wie de nood van de onbekeerde medemens is opgelegd en bij wie het leeft: 'Wee mij, indien ik het Evangelie niet verkondig' (1 Kor. 9:16). Zo laat de Heilige Geest naar het welbehagen van de Vader de genadewateren uit de Heilfontein Christus vloeien naar alle windrichtingen. De verkorenen zullen worden toegebracht van alle einden der aarde.

Van dit wonderlijke Godswerk mocht ZGG onlangs getuige zijn tijdens twee bezoeken in respectievelijk Albanië en Ecuador. Albanië was tot 1991 een communistische en atheïstische staat. Het was een land met een schrikbewind van een dictator, met concentratiekampen, bunkers en af luisterapparatuur. In dit land mag ZGG sinds 1994 haar werk doen, op

dit moment in Delvinë, Tepelenë en Durrës. In de loop van 2024 komt daar Paskuqan bij.

Weerbarstig

Glooiende hellingen worden afgewisseld door massieve rotspartijen. Zo steenhard de prachtig uitzierende bergen zijn, zo weerbarstig is ons hart. De Heere vernedert en vertedert echter harde harten, ook in Albanië. De vrucht van Zijn wederbarende werk wordt zichtbaar. Onlangs zijn zeven volwassenen gedoopt die als heiden of moslim zijn opgegroeid. Op 15 oktober werd het Heilig Avondmaal bediend in Delvinë en Tepelenë. In deze diensten mocht ondergetekende voorgaan. Het Woord werd bediend uit Johannes 14:6m: 'Ik ben de Weg'. Indruk makend was de bediening van het Avondmaal met één ovaalvormig brood.

Het scheuren van het brood en de korst was duidelijk hoorbaar. Wat heeft de zonde die dierbare Borg toch gekost; wat een zondaarsliefde! Zo mocht in deze kleine kerkgebouwen de gemeenschap met Christus en der heiligen

beoefend worden.

Een hoogtepunt tijdens het bezoek was de seminar over 'Wet en Evangelie'. De Albanese ds. Alberti Kona liet vertrouwde calvinistische klanken horen over de verbrijzelende functie van de wet in de hand van Christus om bevindelijk plaats te maken voor de Evangelieboodschap. Omdat een lid zich gemeld had met een attest, voegde ds. M. Blok zich in de loop van de week bij de reeds aanwezige deputaten ouderling A.J. Stufken en ds. H.J. Agteresch. Ook directeur P. Eikelboom was aanwezig. In alle eenvoud mocht evangelist Klement Rizallaraj uit Delvinë, van oorsprong schaapherder en landbouwer, zijn bekering en roeping vertellen. Met verwondering in het hart mocht de commissie van toelating hem vertellen dat de weg tot het predikambt geopend mag worden. Deze gebeurtenis is een mijlpaal, omdat voor het eerst een Albanees uit onze gemeenten mocht worden toegelaten tot de opleiding van predikant. Wat een wonder dat de Heere een mensje uit het stof genomen, wil stellen tot een scherpe dorsslede om mensenharten als hoogten der bergen te dorsen. De HEERE zal ook in Albanië de belofte vervullen: 'De ellendigen en nooddruftigen zoeken water, maar er is geen, hun tong versmacht van dorst; Ik, de HEERE, zal hen verhoren, Ik, de God Israëls, zal hen niet verlaten'.

Ecuador

Van het wonderlijke genadewerk mocht ZGG opnieuw getuige zijn in Ecuador, een overwegend rooms land met weinig kerkbezoek. Sinds 1995 zijn zendingswerkers namens de Gereformeerde Gemeenten werkzaam in achterstandswijken van de grote steden. In Gods voorzienig beleid mag er sprake zijn van gemeentevorming. Het is groot dat enkele jaren geleden Jorge Chancay opgeleid mocht worden tot predikant. Onlangs reisden ds. S. Maljaars, ds. M. Blok en P. Eikelboom naar Ecuador om deel uit te maken van een commissie om mannen met een attest te horen. Wat is de Heere ook dáár goed: Javier Chancay en Yandri Veliz mochten worden toegelaten om opgeleid te worden tot predikant. 'De HEERE heeft grote dingen bij ons gedaan; dies zijn wij verblijd' (Ps. 126:3). ♦

▶ Ds. M. Blok, Klement Rizallaraj, ds. H.J. Agteresch

Hij was verloren en is gevonden

ds. A.T. Huijser

uitg. Den Hertog; 128 blz.; € 15,90.

Dit boek bevat vijf preken van ds. A.T. Huijser over Lukas 15:11-32 - over het derde deel van die éne gelijkenis: het verloren schaap, de verloren penning en 'een zeker mens had twee zonen'. Iemand heeft eens gezegd - zo begint de eerste preek - al zou de hele Schrift verloren gaan en alleen Lukas 15 behouden blijven, dan zou de kern van het Evangelie zijn bewaard.

Waar het om gaat, is (na alles wat er gebeurd is) wat die vader van zijn zonen zegt. 'Kind', zegt hij tegen de oudste, 'gij zijt altijd bij mij, en al het mijne is uwe' (vers 31). En van de jongste zegt hij: 'Deze uw broeder was dood en is weder levend geworden; en hij was verloren en is gevonden' (vers 32). Woorden van onzegbare diepte. Weten we van 's Vaders

welbehagen in Christus door de Heilige Geest? Kennen we de jongste zoon of de oudste zoon? Kennen we beiden?

Hoe vaak zal in de loop der eeuwen en ook onder ons over dit deel van Lukas zijn geprekeerd en geschreven. Laten deze vijf indringende, waarschuwendende en lokkende preken ons tot toetsing en lering zijn. We zijn op weg naar de eeuwigheid. God ziet naar waarheid in het binnenste. Eeuwig wel en eeuwig wee, brengt God in Zijn weegschaal mee.

Ten slotte een citaat (blz. 102): 'Wat zijn dat een woorden, gemeente: vrije genade! Genade is op zichzelf al vrij. Genade is nóóit een zaak van verdienste; genade is nóóit een uitbetaling op wat wij doen. Maar als er dan ook nog eens gesproken wordt over *vrije* genade, dan is het dubbelop. Dan is er ruimte voor verloren zonen die niets meer hebben aan te dragen en niets meer hebben mee te brengen. Maar dat is een ergernis voor hen die nog zo hoog staan met zichzelf'.

ds. C. Hogchem, Aalborg

Waarom de wereld een hel nodig heeft

Dr. A. Huijgen

uitg. KokBoekencentrum; 96 blz., € 14,99.

Dr. A. Huijgen, hoogleraar dogmatiek aan de Protestantse Theologische Universiteit (PThU), schreef een essay onder de titel: "Waarom de wereld een hel nodig heeft". Aangrijpende beelden komen aan de orde. Gemakkelijk is het lezen van dit boekje niet. De auteur put uit Bijbelse en buitenbijbelse bronnen om het denken over de hel te vernieuwen. Dat het hier gaat om een onderwerp waarvoor ons menselijk verstand te klein is om er iets van te begrijpen, concludeert de auteur zelf ook als hij schrijft: 'Ten opzichte van eerdere visies op de hel pretendeer ik dus niet meer te weten, maar juist minder of in ieder geval iets anders'.

Huijgen benoemt drie christelijke visies op de hel. Vervolgens gaat hij in op de Bijbelse achtergronden van de hel. In het hoofdstuk over de hel in oudheid en moderniteit

toont hij aan dat de filosofie van Plato een belangrijke rol speelt voor de gedachte van de hel als plaats van vergelding en pijniging. Dan wordt de hel gebruikt met het doel mensen angst aan te jagen. Terecht wijst Huijgen erop dat het spreken over de hel niet los kan worden gezien van Christus. De Heidelberger verstaat in antwoord 44 onder de nederdaling ter hel de onuitsprekelijke benauwdheid, smarten, verschrikking en helse kwelling waarin Hij Zijn ganse lijden, maar inzonderheid aan het kruis, gezonken was. Dat wordt ons niet gepredikt om ons angst aan te jagen, maar om niet te rusten voordat we mogen weten van de troost dat Hij mij van de helse benauwdheid en pijn verlost heeft.

In De Saambinder van 21 september 2023 wees ik erop dat door te stellen, zoals Huijgen doet, dat de hel in de Bijbel meer met uitsluiting dan met pijniging te maken heeft, de hel als fysieke plaats met haar onuitsprekelijk, gruwelijk en vreselijk karakter op de achtergrond dreigt te geraken.

ds. W. Silfhout, Veenendaal

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Bodegraven,
ds. W. Harinck te Utrecht;
te Den Haag-Scheveningen,
ds. G.J. Baan te Rotterdam-Zuidwijk;
te Lisse,
ds. P.C. Vlot te Krabbendijke;
te Oostkapelle,
ds. P.G. Heijkamp te Emmeloord;
te Sioux Center (Iowa, VS),
ds. H.A. van Zetten te Nieuw-Beijerland;
Te Terneuzen,
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland;
te Wolphaartsdijk,
ds. G.J.N. Moens te Middelharnis;
te Zeist,
ds. A. Schot te Nunspeet.

PASTORIEZORGEN

Persoonlijk bericht van ds. Tuinier

Geliefde gemeenten,
Hierbij deel ik u mee dat ik maandag 27 november in het UMC, na zorgvuldige onderzoeken, een ernstig bericht heb ontvangen. Mij is verteld dat ik de aangrijpende ziekte ALS heb. Dit is een aandoening van het zenuwstelsel waardoor de spierkracht gaandeweg minder wordt. Dat ervaar ik ook, al verschilt het per dag. Men heeft mij doorverwezen naar een revalidatiecentrum in Zwolle. Daar zal ik verder worden begeleid. Ook ben ik doorverwezen naar het ziekenhuis in Groningen i.v.m. ademhalingsproblemen.

U begrijpt dat dit alles diep ingrijpt, voor ons gezin en de gemeenten die mij lief zijn. Asaf zegt: 'O God, Uw weg is in het heiligdom, wie is een groot God, gelijk God? Gij zijt die God, Die wonder doet' (Ps. 77:14,15a). Bij ogenblikken is dit mijn houvast en sterkte. Dat is alles! Zo lang ik de kracht daarvoor krijg, probeer ik te preken, in eigen gemeente en enkele consulentgemeenten. Dank voor uw meelevens.

Hartelijke groeten, mede namens mijn vrouw en kinderen,

ds. D.W. Tuinier, Kampen

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Berichten

NIUWE WEBSITE OVER ROUW

Vier christelijke organisaties presenteren de nieuwe website 'Alles over rouw' (allesoverrouw.nl). Deze site biedt vanuit een christelijke visie informatie, ontmoetingsmogelijkheden, lotgenotencontact en professionele hulp in het rouwproces. De organisaties zijn Lelie zorggroep, Stichting Als kanker je raakt, Stichting Schuilplaats en NPV-Zorg voor het leven.

NIEUW CGO-AANBOD 2024

CGO Toerusting organiseert voor 2024 korte leergangen: de Erfenis van Comrie (Genemuiden), seksuele ethiek (Zwolle i.c.m. Bijbels Beraad m/v), de Romeinenbrief (Barneveld), het Schriftgezag in de leergang Onfeilbaar Woord (Zeist) en de Galatenbrief i.c.m. lessen vanuit het Bijbelboek Zacharia in de Verdiepingscursus te Amersfoort. Start: januari/februari/maart. Interesse? www.cgo.nu/toerusting
CGO Hbo start in januari in Gouda met de module 'In gesprek met' (over communicatie). In het voorjaar volgen: Leiderschap organisaties, Pastoraat specifieke doelgroepen, Het Woord doorgeven en Kinderwerk (i.s.m. ZGG en JBGG). Deze modules bestaan

uit 4 avonden (8 colleges). Meer informatie: www.cgo.nu/hbo-opleiding/losse-modules-pastoraat

ZANGAVONDEN

Antwerpen - St. Jozefkerk, Het Meulken 2170, zat. 9 dec., 19.30 uur, zangavond Bijbelpost De Bron m.m.v. gem. koor Asaf (Goes) en samengesteld mannenkoor Zeeland, Jacco Goud, orgel; leiding evang. A. van Setten.

Apeldoorn - Kerk Geref. Gemeente, Gr. van Lijndenlaan 9a, zat. 16 dec., 19.00 uur, gem. koor Adoraim, kinderkoor Met hart en stem, gem. koor Soli Deo Gloria (Enkhuizen).

Berkenwoude - Kerk Geref. Gemeente, zat. 16 dec., 19.30 uur, kinderkoor De jonge lofstem, gem. koor Met hart en stem, jongerenkoor Cantica Nova, Jan Hogendoorn en Erwin van der Sluijs, orgel.

Boskoop - Ichthuskerk, Mendelweg 20, zat. 16 dec., 19.30 uur, mannenkoor Canticum, kinderkoor Jonge Ichthusklanken, Jaap-Jan de Rooij, orgel; appelwoord jeugdwerkadviseur P. Ave; collecte voor Jeugdwerkactie Bijbel binnen bereik.

Dordrecht - Grote Kerk, do. 14 dec., 19.30 uur, zangavond t.b.v. JBGG,

jongerenkoor Loïs, mannenkoor Alblas-serwaard, groot samengesteld koor, Jan Rozendaal, orgel, Tenira Sturm, soliste; kaarten via website Peter Wildeman.

Ede - Oude Kerk, do. 14 dec., 19.30 uur, jongerenkoor en meisjeskoor Zanglust, Jaap Ouweland, orgel; leiding ds.

M. Klaassen; collecte voor deputaatschap Bijbelverspreiding (entree € 7,50, tot en met 18 jaar gratis).

Tiel - Maartenskerk, do. 21 dec., 19.30 uur, jong gem. koor Laudate Deum (van Geref. Gemeente Apeldoorn, mannenensemble Ethan, Jan Rozendaal, orgel; collecte voor Steunfonds Israël; entree € 5,-, t/m 12 jaar gratis (laudate-deum.nl)).

Veenendaal - Adventkerk, zat. 16 dec., 19.30 uur, gem. koor Met hart en stem, tienerkoor Jedidjah, kinderkoor De kleine harp, jeugdensemble Intermezzo, Bert Roest, orgel.

Woerden - Bethlehemkerk, Oudelandseweg 50, zat. 16 dec., 19.30 uur, gem. koor Preludium, kinderkoor De kleine lofstem, Leendert Verduijn orgel.

Yerseke - Kerk Geref. Gemeente, zat. 9 dec., 19.30 uur, jeugdkoor David, gem. koor Yerseke, mannenkoor Ethan, Vincent Verkamman en Pieter Heykoop, orgel; leiding ds. C. van Krimpen; collecte voor Theologische School.

Kerkdiensten

ZONDAG 10 DECEMBER 2023

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 15.00 uur ds. A.A. Brugge; **Aalst** 14.30 uur ds. C. Sonneveld; **Alblasserdam** 9.30 uur ds. C. van Ruitenburg en 17.00 uur (H.D.) ds. J.M. Evers; **Alphen aan den Rijn** 15.30 uur ds. H. Brons; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 15.00 uur ds. J. Beens; **Apeldoorn** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 10.00 en 18.00 uur stud. R.T. Michielse; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Berkenwoude** 15.00 uur ds. W. Silfhout; **Bodegraven** 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Borssele** 14.00 uur ds. P.C. Vlot; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 10.00 uur ds. J.M. Evers en 18.30 uur stud. J. Janse; **Den Haag-Scheveningen** 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; **Den Helder** 10.00 uur (H.A.) ds. G. Heijkamp; **Deventer** 15.00 uur stud. R.T. Michielse; **Dinteloord** 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 9.30 en 15.00 uur stud. J.C. Kriekaart; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur (H.D.) ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 19.30 uur ds. W.A. Zondag; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Enter** 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Ermelo** 9.30 uur (H.D.) ds. A. Schot en 18.30 uur ds. J. Schipper; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. W. Mouw; **Goes** 14.00 uur ds. M. Karens; **Gorinchem** 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravensande** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Hardinxveld-Giessendam**

15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 16.00 uur ds. C. Harinck; **Hoofddorp** 18.30 uur stud. J. Kroon; **Hoogeveen** 19.00 uur ds. A. Schot; **Houten** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 (H.D.) en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Kamperland** 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Klaaswaal** 14.30 uur ds. J.M. Evers; **Kootwijkerbroek** (locatie: Verlengde Parallelweg te Barneveld) 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 14.00 uur ds. G.J. Baan; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur stud. J. Kroon; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 15.00 uur ds. C. Hogchem; **Middelburg-Centrum** 9.30 uur ds. G.W.S. Mulder en 18.30 uur ds. M. Boersma; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Moerkapelle** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 9.30 en 16.00 uur stud. J. Janse; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Nieuwdorp** (locatie: Coudorp 41) 9.30 en 18.30 uur ds. M. Karens; **Nieuwe-Tonge** 10.00 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; **Nieuwer Ter Aa** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 14.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Nunspeet** 9.30 uur ds. J. Schipper en 15.30 uur ds. A. Schot; **Oostburg** 10.00 en 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Oosterland** 10.00 uur ds. J.J. Tanis; **Oostkapelle** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Oostvoorne** 18.30 uur ds. M.H. Schot; **Opheusden** 9.30 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 14.30 uur ds. M. Blok; **Poederloijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Poortvliet** 14.30 uur ds. S.

Maljaars; **Puttershoek** 10.00 uur (H.D.) ds. H.E.P. Fortuijn en 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. M.H. Schot; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Rotterdam-Alexanderpolder** 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Rotterdam-Centrum** 10.00 uur ds. W. Silfhout; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sliedrecht** 15.30 uur ds. G. Pater; **Soest** 19.00 uur ds. B. Labee; **Spijkernisse** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Sprang-Capelle** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Stolwijk** 19.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Terneuzen** 15.00 uur (H.D.) ds. A.P. Baaijens; **Terwolde-De Vecht** 14.30 uur ds. G. van Manen; **Tholen** 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlissingen** 10.00 uur ds. C. Harinck en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur stud. W. de Jong; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Wierden** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 16.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Zoetermeer** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 19.00 uur ds. A. Verschuure.

DINSDAG 12 DECEMBER 2023

Hilversum 19.45 uur (voor de GBS) ds. B.J. van Boven; **Nisse** 19.30 uur ds. J.M.D.

de Heer; **Rotterdam-Centrum** 19.45 uur ds. E.J. Boudewijn; **Terwolde-De Vecht** 19.30 uur ds. A. Verschuure.

WOENSDAG 13 DECEMBER 2023

Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; **Beekbergen** 19.30 uur ds. A. Schreuder; **Capelle aan den IJssel-West** 19.45 uur ds. M. Joosse; **Dordrecht** 19.45 uur ds. W.A. Zondag; **Elspeet** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Ermelo** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Gouda** 14.00 uur (bevestigingsdienst) ds. P.J. de Raaf en 19.00 uur (intrededienst) ds. C. Hogchem; **Meeuwen** 19.30 uur ds. J.W. Verweij; **Nunspeet** 19.30 uur ds. A. Schot; **Oppeendoes** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Oud-Beijerland** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Poederroijen** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortvliet** 19.30 uur ds. J. de Kok; **Rhenen** 19.30 uur ds. F. Mulder; **Rijssen-Noord** 19.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rotterdam-Alexanderpolder** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Scherpenzeel** 19.30 uur ds. J. Beens; **Waardenburg** 19.30 uur ds. G. Pater; **Werkendam** 19.30 uur ds. H.J. Agteresch.

DONDERDAG 14 DECEMBER 2023

Boskoop 19.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Genemuiden** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Hoogeveen** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Houten** 19.45 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Middelharnis** 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.30 uur ds. A. Schreuder; **Vlissingen** 19.30 uur ds. C.J. Meeuse (voor Israël).

VRIJDAG 15 DECEMBER 2023

Krabbendijke 13.45 uur (huw.bev.) ds. P.C. Vlot; **Oude-Tonge** 14.00 uur (huw. bev.) ds. G.J.N. Moens; **Werkendam** 14.00 uur (huw.bev.) ds. H.J. Agteresch.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 10 DECEMBER 2023

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen**

(Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar Evangelisatiepost 'Bij de Bron', Willem Buytewechstraat 2, 1816 GJ Alkmaar. Voor samenkomst en opgave zie onze website. De inloop is geopend op zaterdag van 11.00-15.00 uur. Wilt u meer weten over ons werk? Kijk dan op onze website www.bijdebronalkmaar.nl of neem contact op met de evangelist J. Geerts, jan@bijdebronalkmaar.nl / 06 15954135. Voor actuele informatie of bezoek, bezoek dan eerst onze website.

Amsterdam Evangelist M. Vos. Evangelisatiepost 'Bij Simon de Looier', Looiersgracht 70-72, 1016 VT Amsterdam. Tel. (020) 6227742 / 06 38327638. Website: www.bijsimondelooier.nl Informatie: amsterdam@bijbelcentrum.nl Samenkomst op zondagmorgen om 10.30 uur, zondagmiddag een Bijbeluur om 16.30 uur. U bent hartelijk welkom in onze evangelisatiepost. Openingsdagen inloop: dinsdag, woensdag, vrijdag en zaterdag 10.00-12.00 en 12.30-15.30 uur. Verenigingen en kerkenraden kunnen bij ons boeken kopen. U steunt daarmee het evangelisatiewerk in Amsterdam. Voor informatie en bestellingen: Mevr. A.G. Aangeenbrug-Westerink: boeken@bijsimondelooier.nl

Breda Inloopcentrum 'De Lichtboei', Vriesdongen 1, Breda. Contactadres: info@inloopdelichtboei.nl Openingsdagen: dinsdag en zaterdag 10.00-12.30 uur. Iedere zondag een samenkomst om 10.30 uur. Voor actuele informatie: www.inloopdelichtboei.nl

Emmen Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen. Samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur. Voor vakantiegasten geldt: van harte welkom! Kringloopwinkel en Activiteitencentrum 'Bij de Tijd', Hoofdstraat 88, 7811 ES Emmen. Openingsdagen: Elke dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag en zaterdag van 10.30-16.00 uur. Tel. (0591) 653517, www.bijdetijdemmen.nl

Coördinator: Geert Baan; coordinator@bijdetijdemmen.nl, 06 14691696.

Leeuwarden Evangelist S. de Visser; Kerkgebouw Achter de Hoven 2-c te Leeuwarden. Samenkomsten 9.30 en 16.00 uur. Bijbeluur 12.00 uur. De diensten zijn vrij toegankelijk. De inloop is geopend op vrijdag en zaterdag van 11.00-15.00 uur. Heeft u zin in een wandeling door Leeuwarden? Een wandelroute kunt u afhalen tijdens de openingstijden van de Inloop tegen een kleine vergoeding. Van harte welkom! Overige informatie kunt u vinden op de website: www.inloophuisachterdehoven.nl. Een gift is welkom op rekeningnummer NL79 RABO 0159 3425 70 t.n.v. Deputaatschap voor Evangelisatie.

Merksem Evangelist A. van Setten; protestants centrum 'De Bron', Jaak de Boeckstraat 21-23; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur. Voor de openingstijden van De Bron op maandag t/m zaterdag verwijzen we u graag naar onze website: www.indebron.be

Rotterdam Evangelist M. Rozema. Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois. Samenkomst elke zondagmiddag om 14.00 uur. Op onze website www.indegouwstraat.nl wordt de actuele informatie weergegeven. De openingstijden voor onze 'Inloop-winkel' zijn: woensdag van 12.30-15.00 uur en vrijdag van 15.00-20.00 uur. Van harte welkom!

Scheveningen Christelijk centrum 'Het Kompas Scheveningen', Keizerstraat 177, Scheveningen. Samenkomst elke zondagmiddag om 14.30 uur. Van harte welkom tijdens de inloopmomenten op woensdag 10.30-12.30 uur, donderdag 13.00-15.30 uur, vrijdag 13.30-15.30 uur en zaterdag van 10.30-14.30 uur of breng een bezoekje aan de kringloopwinkel die geopend is op donderdag van 13.00-15.30 uur, vrijdag van 13.00-15.30 uur en zaterdag van 10.30-14.30 uur. U bent van harte welkom! Nadere informatie vindt u op de website www.kompasscheveningen.nl

Tilburg Evangelist H.J. van den Boogaart; Kerkruimte: Offenbachstraat 105, 5011 EH Tilburg. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.00 uur. In Het Kruispunt worden de zondagse samenkomsten en andere activiteiten gehouden.

Zie voor info en openingstijden: www.kruispunttilburg.nl

Utrecht/Leidsche Rijn Bijbelcentrum 'De Hoeksteen', Monarchvlinderlaan 200, Utrecht. Wilt u meer weten over ons werk in

de Utrechtse wijk Leidsche Rijn? Kijk dan eens op onze website www.hoeksteen-leidscherijn.nl of neem contact op met de veldwerker dhr. J. Hakkenberg, j.hakkenberg@hoeksteen-leidscherijn.nl

Advertenties

*'Maar het Woord des Heeren blijft in der eeuwigheid.
En dit is het Woord dat onder u verkondigd is'*

1 Petrus 1:25

Met leedwezen geeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Tholen kennis van het overlijden van zijn oud-ambtsbroeder

Jacob van der Jagt

weduwnaar van Jacoba Johanna van der Jagt - Hollebrands

in de leeftijd van 93 jaar.

Van 1976 tot 1985 mocht hij de gemeente in getrouwheid dienen in het ambt, tot 1977 als diaken en daarna als ouderling.

De HEERE vertrooste en sterke zijn kinderen, (achter)kleinkinderen en verdere familie in het verdriet en heilige de roepstem aan ons aller hart.

Namens kerkenraad en gemeente,
Ds. C. van Ruitenburg, preses
A. de Heer, scriba

Tholen, 30 november 2023

TRADITIONELE OUDEJAARSSAMENZANG GROTE KERK GORINCHEM

D.V. VRIJDAG 29 DECEMBER

m.m.v. Betuwse Bovenstengroep • 19.30 uur
Collecte: Noodhulp Moldavië • Toegang vrij!
Organist: Pieter Heykoop - Leiding: Ds. W. Mouw

Te huur: voor werkend meisje, **gedeelte woonboerderij**, eigen inrit, De Valk/Wekerom, per 01-01-2024. 06-51361951

Binnenkort verschijnt: **Troost voor Israël, prekenbundel ivm oorlog Israël**, www.ramshoorn.nl

Rouw, eenzaam, beperking, eenverdiener of armoede? Stichting kleinesteun.nl 06-34180256. Tevens gezocht: **(jonge) maatjes, gastadressen en donateurs!**

De nieuwste collectie PVC vloeren thuis bekijken? Bel ons voor een afspraak. 06-19557166 | Info@devloerenkoning.nl

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Welkom in **Elspeet**. Ruime, gezellige **vakantiewoning** te huur, 2-10 personen. Grote tuin met uitzicht en trampoline. Wasmachine aanwezig. Info: www.sluietherhof.nl of 06-23681692.

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar
Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611 154
Waardenburg 0418 - 652 039
Werkendam 0183 - 701 017
Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland 0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl
www.begrafenisondernemingdejongh.nl

bijzondere noden
handen van de kerk

"EEN KILLE WINTER STAAT VOOR DE DEUR"

Bekijk het indringende verhaal van **Halina**
bijzondereleden.nl/oekraïne

Besteed uw eindejaarsgift aan diaconale hulp in Oekraïne!

Oudjaarsconcert D.V. 29 december, Sint-Joriskerk Amersfoort, aanvang 19.30 uur. Projectkoor Bethlehem o.l.v. Hanna Jonkers i.s.m. Tienerkoor Jedidja o.l.v. Jolanda van Dam.
Orgel: Hugo van der Meij.
Piano: Laurène Fierens, Lucas de Heer.
Trompet: Corné Jonkers.
Hobo: Heleen Geluk. Dwarsfluit: Imma Gerritsen, Marjoke van de Werken.
Spreker: Ds. J.A. Weststrate.
Entree €5,- p.p. Kinderen t/m 12 jaar gratis. Kaartverkoop bij de ingang. Collecte t.b.v. Stichting Bethlehem.

Op zoek naar een mediator?

Jacco Hoekman | 06-20222065
www.jhoconsulting.nl

B buitenpraktijk **Mark.**

Buiten is er ruimte.
Ruimte voor gesprek, ruimte voor jou.

Psychosociaal therapeut
mark@buitenpraktijkmark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
buitenpraktijkmark.nl

Welkom terug op ons bungalowpark!

De Verrassing
Bungalowpark

AL 65 JAAR
VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
0222 318906

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Te koop: **VRIJSTAANDE RECREATIEVILLA** gelegen op een **christelijk familiepark** met **zondagsrust** in Nunspeet, voor **eigen gebruik**.
€ 425.000 k.k. | Woonopp. 80 m²
355 m² eigen grond | Bouwjaar 2009
Bel: 0341-467000 | kok-heijkamp.nl/
randmeerweg-14-0029-in-nunspeet

KOK & HEIJKAMP
MAKELAARS

BOUWPAKKET

Tempel van Jeruzalem

- Gloednieuw, uniek en full-colour
- Inclusief spel, uitleg- en instructieboek
- Samen bouwen, spelen, verdiepen

Met medewerking van JBG | KOC Diensten |
Bijbelsopvoeden.nl

Bestellen

WWW.TEMPELVANJERUZALEM.NL

Probeer de RD-app gratis!

Scan mij

Scan de QR-code of
ga naar rd.nl/app

ONTDEK HET OP
Google Play

Download in de
App Store

rd
reformatorisch
dagblad

Wij zoeken

- Junior werkvoorbereider
- Meewerkend uitvoerder
- (Leerling) timmerman

Kijk voor meer informatie:
Davelaar.nl/vacatures

Davelaar bouw
sinds 1925

De Nort 3
3931 NE Woudenberg

033-2866916
info@davelaar.nl

Bel/ app met Klaas Kort
06-10034685

NIEUWBOUW | RENOVATIE | AANBOUW

VOOR ALLE REINIGING & DESINFECTIE
DESINFECTIEWINKEL.NL

GEZINSCAMPING IN FRIESLAND

CAMPING EN CHALETS
"DE VERBORGEN HOEK"

- Bosrijk gebied tussen de **Friese Meren**
- Ruime kampeerplekken
- Verkoop & verhuur chalets en safaritenten
- 4x per jaar fietsvakanties
- B&B arrangementen

WWW.DEVERBORGENHOEK.NL

Uw woning in Veenendaal verkopen? Bel dan met Wessel Berkhout!

Wij informeren u graag over onze onderscheidende en enthousiaste werkwijze en verstrekken u graag een aantrekkelijke offerte.

BURGLAND Makelaars

0318-628412
 www.burglandmakelaars.nl
 info@burglandveenendaal.nl

bijzondere noden
 handen van de kerk

Vacature
BUREAUMANAGER

Gedrevenheid voor diaconaat • Emphatische manager • Affiniteit met internationale hulpverlening • Ervaring met kerkelijk werk • Bereid om buiten kantooruren én landsgrenzen te werken • Vaardig in engelse taal Bedreven in beleidsmatig werken.

Kijk op bijzondereleden.nl/bureaumanager

PROCESOPERATORS M/V uitgenodigd bij **InSus B.V.** in Duiven. Samen duurzame isolatie produceren. Schoon werk, nieuwe fabriek, hecht team. Jij gaat het verschil maken! Kom kennis maken en vrijblijvend een dagje meelopen, welkom! Bel of app met Peter Hoekman 06-27018985. www.insus.nl/vacatures/

GAZA ZAL VERLATEN WEZEN

Ds. M.T. Al-Chalabi

drie actuele preken over Zefanja 2:4

bestel via:
www.gaza-zal-verlaten-wezen.nl
 RED HEIFER PUBLISHING

Als geschenk voor verschillende gelegenheden

G E S C H E N K B O E K J E S

Geb. 125 blz
13,90

Ds. D. de Wit
Kinderen in de Bijbel (N.T.)
 Vanuit het Nieuwe Testament zien we hoe Christus tijdens zijn omwandeling op aarde bijzondere aandacht had voor kinderen.

Geb. 120 blz
13,90

Ds. C. Hogchem
En legde het aan de voeten der apostelen
 Vier preken over Ananias en Saffira en een preek over de genezing van Enéas te Lydda.

Geb. 143 blz
13,90

Ds. A. T. Huijser
Het Kind van Bethlehem
 Vijf preken, met veel geestelijk onderwijs, over de geschiedenis van de wijzen uit het oosten en Christus' vlucht naar Egypte.

Geb. 114 blz
13,90

Ds. S. Maljaars
Heil in Sions Koning
 Vier preken over Psalm 68. De preken zijn feeststoffen voor na Pasen, voor Hemelvaartsdag, Weeszonndag en voor na Pinksteren.

Geb. 100 blz
11,90

Ds. W. de Wit
'Zoek Jezus vroeg'
 Aan de hand van de vragen en antwoorden uit het vragenboekje van ds. Ledeboer, geeft ds. De Wit op eenvoudige wijze onderwijs en legt de noodzaak van bekering aan kinderhartes.

Uitgeverij | Boekhandel

GK Gebr. Koster
 Nairacstraat 17, Barneveld
 tel. 0342 - 41 69 86

Welkom in onze winkel, of bezoek onze webshop gebrkoster.nl

verkrijgbaar bij de boekhandel

Bij ons is verschenen:

Ds. A. Verschuure:

Al de rechten van Uw mond -
anderen aangeprezen.Preken rondom advent, kerst,
oudjaar, nieuwjaar, biddag enz.
(totaal 13 preken, 224 pagina's)

€ 23,50

Decembertip!

Ds. J. de Kok:

Breed of Smal

Binnenkort ook Engelstalig leverbaar!

€ 23,50

Uitgaven van:

DRUKKERIJ & BOEKHANDEL
VAN VELZEN B.V.Zuidweg 19, Krabbendijke, tel. 0113-501402
E-mail: ljmeeuwsen@velzenbv.nl**PGB zorg aangeboden** in omgeving Ede/
Barneveld: 0623008924.Word vriend en
steun de Stichting!

NL35 ABNA 0548 9879 20

Help!Het gaat niet goed in
het land van LutherStichting Vrienden van
Heidelberg en DordrechtMeer informatie? → www.svvhed.orgMARIA HOEVE
HOORNAAR**Nieuw in de
Alblasserwaard!**

VERGADEREN | OVERNACHTEN | GENIETEN

0183 - 741 030

WWW.MARIAHOEVE-HOORNAAR.NL**VAN STAVEREN**

Begrafenisverzorging

*Met aandacht, zorg en respect***Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38**vanstaverenbegrafenisverzorging.nlAltijd al naar **AFRIKA** gewild?
Alleen, samen of met een groep?
Usafiri Travel biedt verantwoorde en
onvergetelijke reizen aan!
www.usafiritravel.com /
info@usafiritravel.com / 06-36539530**KERSTCONCERT**— D.V. **16 DECEMBER** HERVORMDE KERK // **DOORNSPIJK** —**ZUIDERZEESTRATWEG 104 AANVANG 19:30 UUR, KERK OPEN 19:00 UUR**
GRATIS ENTREE, COLLECTE TIMOTHEOS**Garder Mannenkoor**

o.l.v. Sjaak van Wijngaarden

opening en meditatie **Dhr. B. Bolier**orgel **Roelof van Middendorp**piano **Peter Clarke**WWW.GARDERMANNENKOOR.NL**Steun een
evangelist***"Want de liefde van Christus dringt ons."**De druk is groot. Help het Woord
doorgeven in Azië.***PROJECT 2023-11**Ondersteuning evangelist:
€ 25,- per week

SCAN en DONEER

Bonisa Doneer veilig en eenvoudig via **WWW.BONISA.NL**
of op rekening: NL29RABO 0336 554613

Acidophilus Plus (NeoLife) - probioticum:
 * ondersteunt een goede darmwerking
 * verhoogt de weerstand tegen ongunstige bacteriën en schimmels
 Dec-aanb. | Kommie 0634826766
 www.naturalhealthproducts.nl
 Kortingscode: **pro12**

D.v. heel december 3e tweedehands boek gratis*, in de winkel en online.
 Wesselseweg 178-2, Kootwijkerbroek.
 www.deboekenkamer.nl

Jouw bruidsjurk...
 -Uniek -Maatwerk -Betaalbaar
 www.atelier-joline.nl
 Reeuwijk

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
 Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn (nieuw)

Iedereen verdient een thuis!

In Nederland slapen duizenden mensen op straat. Zij verdienen een thuis en iemand die hen ziet.

Met uw steun bieden wij een veilige plek en kan er gewerkt worden aan herstel. **Helpt u mee?**

Kijk op thuis.ontmoeting.org

Scan de QR code of maak uw gift over via **NL35RABO**
 0387 669 140

samen - leren - leven

NIEUWE UITGAVEN

 <p>€ 26,90</p>	 <p>€ 11,90</p>	 <p>€ 34,90</p>	 <p>€ 15,90</p>	 <p>€ 17,90</p>	 <p>€ 15,90</p>
<p>Thomas Brooks Een veilige Ark <i>In sombere en stormachtige dagen.</i> Thomas Brooks wijst ons in dit boek naar Hem, in Wie christenen altijd de kracht hebben gevonden om te volharderen. gebonden 331 3237 7 238 pag. € 26,90</p>	<p>Robert Murray McCheyne Bij U Heer' is de Levensbron <i>Water voor dorstigen.</i> Geschenkbokje met als thema: 'Water voor dorstigen'. De korte hoofdstukken maken deze uitgave zeer toegankelijk en leesbaar. gebonden 331 3232 2 75 pag. € 11,90</p>	<p>G.W.S. Mulder Tussen tekst en toepassing <i>Onderzoek naar het tijdbetrokken element in de homiletiek van gereformeerde piëtisten in de Nederlanden 1600-1800.</i> gebonden 331 3233 9 384 pag. € 34,90</p>	<p>C.H. Spurgeon Korenaren tussen de schoven opgelezen <i>Treffend zijn de rijke, diepe en geestelijke gedachten in dit boek. Een bloemlezing van korte stukjes uit Spurgeons werken, door hemzelf samengesteld.</i> gebonden 331 3249 0 159 pag. € 15,90</p>	<p>Thomas Watson Ware tevredenheid <i>Hoe goed is een leven in ware tevredenheid! Als onze uitwendige omstandigheden door Gods voorzienigheid gebeukt worden, blijft ons hart vast in de Heere.</i> gebonden 331 3247 6 173 pag. € 17,90</p>	<p>Robert Murray McCheyne Hij is het Die ons Zijne vriendschap biedt <i>Bijbels dagboek. Een nieuw dagboekje, samengesteld uit de geschriften van de bekende Schotse predikant.</i> gebonden 331 3250 6 374 pag. € 15,90</p>

AL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR

Elzenkade 6 3992 AC Houten 030 637 34 34 www.hertog.nl **Den Hertog** uitgeverij

JOH. DE HEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Familystream

**De grootste
reformatorische
muziek- en
luisterboekcollectie**

Luister nu gratis 1 maand mee!

Ontdek hoe het werkt op
www.familystream.nl

De Boekenhoeve onbetwist
Uw aanbdingenspecialist
Ga naar: www.deboekenhoeve.nl

Begrafenisverzorging
Corné Vader, Arnhem
Tel. 0118 – 60 25 00
Eenvoudig, Betrokken & Stijlvol
*Vraag gratis en vrijblijvend het boekje aan:
Zó wil ik het. Handreiking voor het
regelen van mijn begrafenis.*
www.cornevader.nl
info@cornevader.nl

Wij zijn op zoek naar:

**Teamleider
onderbouw**

**Teamleider
bovenbouw**

minimaal 2 dagen per week
(uitbreiding met lesgevende
taken is mogelijk)

Facilitair medewerker
20-25 uur per week

Calvijnschool
Ederveen

werkenbijcalvijnschoolederveen.nl

**(Ambts)
kostuums**

een gevarieerde en
stijlvolle collectie
voor elke gelegenheid

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90
www.denengelsmanenvandriel.nl

Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers, boeken
ter recensie en vragen voor de rubriek
'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Liedererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop drukkerij:**
Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

**Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:**
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:
voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:
Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

**Enkele handige websites
Gereformeerde Gemeenten:**
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.werkgroepstudenten.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Chanoeka

Je weet: Israël is in oorlog. Iedereen in Israël is bang. Toch denk ik dat veel Joodse mensen zullen proberen om het Chanoekafeest, het feest van de lichten, te vieren.

Dit jaar wordt dat feest gevierd van 7 tot 15 december. In de Bijbel wordt dit het 'feest van de vernieuwing' genoemd. Met Chanoeka denken de Joden aan de herinwijding van de tempel in Jeruzalem in het jaar 164 voor Christus. Als de Joden de menora, de zevenarmige kandelaar, weer willen aansteken, is er maar voor één dag olie. Het verhaal gaat dat de menora op dat ene kleine beetje olie wel acht dagen lang bleef branden! Om dit wonder van de olie te herdenken, steken de Joden iedere avond een kaars aan, totdat er acht kaarsen branden.

Weet je dat de Heere Jezus dit feest ook heeft gevierd? Hij vierde het feest van het licht. Terwijl Hij Zelf het Licht is! In Johannes 12:46 zegt Hij: 'Ik ben een Licht in de wereld gekomen, opdat een iegelijk die in Mij gelooft, in de duisternis niet blijve'. Het is de Heere Jezus alleen Die de duisternis kan verdrijven. Lampjes en kaarsjes kunnen dat niet. Afgelopen zondag was de eerste adventszondag. Zie jij uit naar de komst van het Licht in jouw hart en in de harten van het Joodse volk? Het Chanoekafeest is na acht dagen weer voorbij. Maar de Heere Jezus is een eeuwig Licht. 'Een Licht tot verlichting der heidenen en tot heerlijkheid van Uw volk Israël' (Luk. 2:32). In de hemel zullen geen lampjes of kaarsjes meer branden. 'Want de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is haar Kaars' (Openb. 21:23b). Probeer daar maar aan te denken als thuis eens een kaarsje gezellig brandt. ♦

Leestip: Johannes 10:22-29

M. Snellen-Nijsink, Veenendaal

Uit:

Het levenslied van Robert

Een gevaarlijke reis maken naar het land Israël? De vraag van de commissie houdt McCheyne voortdurend bezig.

Eindelijk komt het er van dat hij zijn zesde brief naar zijn gemeente schrijft. Nu over zijn beslissing om een reis naar Israël te maken.

De gemeente in Dundee is in rep en roer als ze van de plannen van haar dominee hoort. Hoe kan dat nu? Een herder kan zijn schapen toch zomaar niet in de steek laten? Zeker niet na een langdurige ziekte! Is de beslissing niet te vlug genomen?

De kerkenraad van Dundee is er wel rustig onder en mag evenals hun dominee de leiding van de Heere opmerken. Robert ontvangt een hartelijke brief met goede wensen. 'Moge God de Metgezel op uw reis zijn. Moge Hij uw ziel verfrissen'.

McCheyne zelf geeft zijn gemeente aan de grote Opperherder over. Hij schrijft ook een afscheidsbrief. 'Als ik door uw gebeden aan u allen zal worden teruggegeven, hoeveel ledige plaatsen zal ik dan onder mijn kudde aantreffen?'

Zijn vriend Andrew Bonar en de predikanten Black en Keith zullen ook meegaan op reis. Een jonge predikant, William Burns, is bereid voor de gemeente van Dundee te zorgen tijdens de grote reis. 'Ik vrees dat mijn gemeente meer op mij ziet dan op mijn Zender, de grote Opperherder. Ik hoop dat jij met duizendvoudig groter zegen onder hen werkzaam zult zijn', wenst Robert hem toe.

Vader en moeder McCheyne moeten net als vele anderen erg wennen aan de reisplannen van Robert. Vol zorg hebben ze samen zijn reistas klaargemaakt. Het afscheid nemen valt moeilijk. Als geschenk geven ze hem een zakhorloge.

Ook van de familie Thain neemt Robert persoonlijk afscheid. Hij krijgt een Bijbel als reisgids voor onderweg. 'Ben je al met een dagboek begonnen, Jessie? Nu ik wegga, is het een mooie gelegenheid', zegt Robert als hij haar met een stevige handdruk groet. Jessie geeft geen antwoord. Hij mag haar tranen niet zien. ♦

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. **Labee**

Zó wil ik het (II)

Is het mogelijk iets te schrijven over een laatste wilsbeschikking?

Betrekkelijkheid

Vorige week schreven we over het belang van het vastleggen van een laatste wilsbeschikking, vooral als de naaste familie anders denkt over dood, graf en eeuwigheid. We hadden toegezegd nog terug te komen op de keuzes die in een dergelijke wilsbeschikking gemaakt kunnen worden.

Het moet ons van het hart dat we alles wat we wensen vast te leggen, moeten zien in het licht van de eeuwige bestemming. Daarnaast dat de dood werkelijk de 'bezoldiging der zonde' is, ook voor een bij aanvang verlost zondaar. Het is het verdiende zondeloon dat ieder mens wacht, tenzij we nog leven als de wederkomst daar is. Als we in het licht van deze beide zaken een wilsbeschikking opstellen, is het onbestaanbaar dat we willen afwijken van de plaatselijke gewoonten en gebruiken in een kerkelijke gemeente. Elke afzonderlijke gemeente heeft een aantal regels waarbinnen een kerkenraad en predikant of consulent wenst te handelen. Als we (meestal jarenlang) hebben meegeleefd met de gemeente, dan weten we toch wat gebruikelijk is?

Net als bij een huwelijksdienst is een rouwdienst allereerst gericht op het openen van Gods Woord. Er is een boodschap voor de achtergeblevenen. Niet een mensenwoord moet centraal staan, ook niet de geliefde die gestorven is, maar de Heilige Schrift. Juist in een samenzijn waarin vaak veel verdriet en rouw is, en alles spreekt van onze vergankelijkheid, moet het Woord klinken. Opdat de achtergeblevenen vertroost zouden worden met het blijvende Woord van de eeuwige God. De boodschap van zonde en genade, dood en leven, eeuwig wel en eeuwig wee moet aan het hart worden gelegd. De Levensvorst, Jezus Christus, moet worden genoemd en geroemd. Zijn noodzakelijkheid, Zijn onmisbaarheid en Zijn dierbaarheid, dat is de kern van het Evangelie voor jonge en oude zondaren. En eigenlijk valt dan het onderscheid tussen onkerkelijk,

randkerkelijk, zwerfkerkelijk of hoogkerkelijk weg. Eén ding is nodig en de eeuwigheid is voor een ieder aanstaande.

Heerlijkheid

Binnen de kaders van het genoemde blijven er persoonlijke wensen. Dat mag, want uiteindelijk gaat het bij een begrafenis om een familie-aangelegenheid. Wat is het een wonder als er naast allerlei praktische zaken ook een ander getuigenis mag zijn. We lezen in Gods Woord van de 'laatste wilsbeschikking' van de apostel Paulus. Die is niet gericht op allerlei bijkomstigheden maar op de kern. We lezen het in 1 Korinthe 15 vers 53-57: 'Want dit verderfelijke moet onverderfelijke aandoen, en dit sterfelijke moet onsterfelijke aandoen. En wanneer dit verderfelijke zal onverderfelijke aangedaan hebben, en dit sterfelijke zal onsterfelijke aangedaan hebben, alsdan zal het woord geschieden dat geschreven is: De dood is verslonden tot overwinning. Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning? De prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet. Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus'. Job mocht ook van zo'n vooruitzicht weten: 'Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan; en als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen; Denwelken ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde; mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot' (Job 19:25-27). Lezer(es), mag u weleens zicht hebben op dat geheim? Door het geloof zingt dan de ziel met Psalm 73 (vers 12b, ber.):

*'Gij zult mij leiden door Uw raad,
O God, mijn Heil, mijn Toeverlaat,
En mij, hiertoe door U bereid,
opnemen in Uw heerlijkheid' ♦*

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.